शीतवातातपसहः क्षुत्पिपासानवेक्षकः । तपसा दुश्चरेणेदं शरीरमुपशोषयन् ।
एकान्तशीली विघ्नशन् पक्वापक्वेन वर्त्तयन् । पितॄन्देवांश्च वन्येन वाग्भिरग्निश्च तर्पयन् । ४९२
वानप्रस्थजनस्यापि दर्शनं कुलवासिनां । नाप्रियाण्याचरिष्यामि किम्पुनर्ग्रामवासिनां ।
एवमारण्यशास्त्राणामुग्रमुग्रतरं विधिं । काङ्क्षमाणोऽहमास्थास्ये देहस्यास्यासमापनात् ।
॥ वैशम्पायन उवाच ॥ इत्येवमुक्त्वा भार्य्ये ते राजा कौरवनन्दनः । ततश्चूडामणिं निष्कमङ्गदे कुण्डलानि च ।
वासांसि च महार्हाणि स्त्रीणामाभरणानि च । प्रदाय सर्व्वं विप्रेभ्यः पाण्डुः पुनरभाषत ।
गत्वा नागपुरं वाच्यं पाण्डुः प्रव्रजितो वनं । अर्थं कामं सुखञ्चैव रतिञ्च परमात्मिकां । प्रतस्थे सर्व्वमुत्सृज्य सभार्य्यः कुरु ४९३०
नन्दनः ।
ततस्तस्यानुयातारस्ते चैव परिचारकाः । श्रुत्वा भरतसिंहस्य विविधाः करुणा गिरः । भीममार्त्तस्वरं कृत्वा हाहेति परिचुक्रुशुः ।
उष्णमश्रु विमुञ्चन्तस्तं विहाय महीपतिं । ययुर्नागपुरं तूर्णं सर्व्वमादाय तद्धनं ।
ते गत्वा नगरं राज्ञो यथावृत्तं महात्मनः । कथयाञ्चक्रिरे राज्ञस्तद्धनं विविधं ददुः ।
श्रुत्वा तेभ्यस्ततः सर्व्वं यथावृत्तं महावने । धृतराष्ट्रो नरश्रेष्ठः पाण्डुमेवान्वशोचत ।
न शय्यासनभोगेषु रतिं विन्दति कर्हिचित् । भ्रातृशोकसमाविष्टस्तमेवार्थं विचिन्तयन् । ४९३५
राजपुत्रस्तु कौरव्य पाण्डुर्म्मूलफलाशनः । जगाम सह पत्नीभ्यां ततो नागशतं गिरिं ।
स चैत्ररथमासाद्य कालकूटमतीत्य च । हिमवन्तमतिक्रम्य प्रययौ गन्धमादनं ।
रक्ष्यमाणो महाभूतैः सिद्धैश्च परमर्षिभिः । उवास स महाराज समेषु विषमेषु च ।
इन्द्रद्युम्नसरः प्राप्य हंसकूटमतीत्य च । शतशृङ्गे महाराज तापसः समतप्यत ।
इत्यादिपर्व्वणि सम्भवपर्व्वणि पाण्डुचरिते ऊनविंशत्यधिकशततमोऽध्यायः ॥ ११९ ॥
॥ वैशम्पायन उवाच ॥ तत्रापि तपसि श्रेष्ठे वर्त्तमानः स वीर्य्यवान् । सिद्धचारणसंघानां बभूव प्रियदर्शनः । ४९४०
शुश्रूषुरनहंवादी संयतात्मा जितेन्द्रियः । स्वर्गं गन्तुं पराक्रान्तः स्वेन वीर्य्येण भारत ।
केषाञ्चिदभवद्भ्राता केषाञ्चिदभवत्सखा । ऋषयस्त्वपरे चैनं पुत्रवत्परिपालयन् ।
स तु कालेन महता प्राप्य निष्कल्मषं तपः । ब्रह्मर्षिसदृशः पाण्डुर्ब्बभूव भरतर्षभ ।
अमावास्यान्तु सहिता ऋषयः शंसितव्रताः । ब्रह्माणं द्रष्टुकामास्ते सम्प्रतस्थुर्महर्षयः ।
सम्प्रयातानृषीन्दृष्ट्वा पाण्डुर्व्वचनमब्रवीत् । भवन्तः क्व गमिष्यन्ति ब्रूत मे वदतांवराः । ४९४५
॥ ऋषयऊचुः ॥ समवायो महानद्य ब्रह्मलोके महात्मनां । देवानाञ्च ऋषीणाञ्च पितॄणाञ्च महात्मनां । वयं तत्र गमिष्यामो
द्रष्टुकामाः स्वयम्भुवं ।
॥ वैशम्पायन उवाच ॥ पाण्डुरुत्थाय सहसा गन्तुकामो महर्षिभिः । स्वर्गपारं तितीर्षुः स शतशृङ्गादुदङ्मुखः । प्रतस्थे सह
पत्नीभ्यामब्रुवंस्तञ्च तापसाः ।
उपर्य्युपरि गच्छन्तः शैलराजमुदङ्मुखाः । दृष्टवन्तो गिरौ रम्ये दुर्गान्देशान्बहून् वयं ।
विमानशतसम्बाधां गीतस्वरनिनादितां । आक्रीडभूमिं देवानां गन्धर्व्वाप्सरसां तथा ।